

Болести в зеленчуковата градина през септември

Автор(и): проф. д-р Стойка Машева, ИЗК "Марица" Пловдив; гл.ас. д-р Дима Маркова; доц. д-р Винелина Янкова, ИЗК "Марица" в Пловдив

Дата: 28.09.2020 Брой: 9/2020

Болести

Картофена мана по домати

Продължава опасността от поява на заболяването при късните домати - при наличие на утринни роси и метеорологични депресии

Причинител – *Phytophthora infestans*

Симптоми/Повреди

Поява на едри воднисти петна по най-старите листа, покрити от долната страна с рехав белезникав налеп. По-късно те нарастват, прегарят и покафеняват.

Петната по листните и плодните дръжки са сухи, тъмнокафяви, а по стъблата са едри, воднисти и ги обхващат изцяло.

Петната по плодовете са кафяви, грапави, с лъчиста структура и бързо нарастват. Във влажно време се покриват с рехав белезникав налеп.

Жизнен цикъл

Патогенът се запазва в почвата с растителните остатъци;

Благоприятни условия за заразяване - наличие на „критични периоди“:

- Паднали валежи в два последователни дни - общо количество най-малко 10 л/кв. м.;
- Минимална температура в интервала 10-12⁰С, максимална – 18-25⁰С;
- Относителна влажност на въздуха над 80%;
- Задръжане на водни капки по растенията поне за 4 часа.

Контрол

- При наличие на благоприятни условия (критични периоди) се извършват предпазни третирания;
- При откриване на първи симптоми да се използват ПРЗ с локално-системно и системно действие;
- **Разрешени ПРЗ:** Азака 80 мл/дка; Акробат плюс ВГ 200 г/дка; Голбекс ВГ 250 г/дка; Килате ВГ 250 г/дка; Кийфол ВГ 250 г/дка; Валбон 180-200 г/дка; Винкер ВГ 200 г/дка; Дитан ДГ 200 г /дка; Дитан М-45 200 г/дка; Зоксис 250 СК 70-80 мл/дка; Каптан 80 ВГ 150-190 г/дка; Кариал стар 60 мл/дка; Корсейт 60 ВГ 20-30 г/дка; Манфил 75 ВГ 210 г/дка; Пенкоцеб 80 ВП 200 г/дка; Ревус 250 СК 50 мл/дка; Ридомил Голд МЦ 68 ВГ 0,25%; Санкоцеб 80 ВП 200 г/дка; Симбал Флоу 50 мл/дка; Синстар 70-80 мл/дка; Таегро 18,5-37 г/дка; Тейзър 250 СК 80-100 мл/дка.

Тъй като периодът съвпада с масовите беритби, да се използват ПРЗ с по-кратък карантинен срок.

Мана (кубинска) по краставиците

(наблюдава се както на открито, така и в оранжериите)

Причинител – *Pseudoperonospora cubensis*

Симптоми/Повреди

По най-долните листа се появяват жълтеникави петна с неправилна форма, ограничени от нерватурата.

Във влажно време те са воднисти, а долната им повърхност се покрива с рехав сивовиолетов налеп.

По-късно петната нарастват, сливат се и целият лист прегаря.

Жизнен цикъл

Запазва се с растителните остатъци в почвата.

Развива се при висока относителна влажност.

Оптимална температура – 16-22⁰С.

Контрол

- Редовно обследване на посевите;
- Профилактични третирания с ПРЗ при наличие на благоприятни условия;
- **Разрешени ПРЗ:** Голбекс ВГ 250 г/дка; Килате ВГ 250 г/дка; Кийфол ВГ 250 г/дка; Бордо микс 20 ВП 375-500 г/дка; Зоксис 250 СК 70-80 мл/дка; Корсейт 60 ВГ 20-30 г/дка; Ридомил голд МЦ 68 ВГ 0,25%; Таегро 18,5-37,0 г/дка.

Да се прилагат ПРЗ с кратък карантинен срок.

Брашнеста мана по тиквови

Наблюдава се както на открито, така и в оранжериите

Причинител – *Podosphaera xanthii*; *Erysiphe cichoracearum*

Симптоми/Повреди

Поява на дребни петна, покрити с бял брашнест налеп по долната и горната повърхност на листата.

По-късно петната нарастват, сливат се и целият лист изглежда като посипан с брашно.

При силно нападение листата изсъхват.

Петна по листните дръжки и стъблата се наблюдават рядко.

Жизнен цикъл

Презимува като конидии по растителните остатъци, или като активен мицел и спори по отглежданите в оранжериите растения.

Спорите покълват при висока относителна влажност на въздуха и намален тургор на листата.

Развива се през горещи и сухи месеци.

Контрол

- Отглеждане на устойчиви сортове;
- Балансирано азотно торене;
- Третиране с ПРЗ при поява на първи петна;
- **Разрешени ПРЗ:** Байфидан 250 ЕК 0,02%; Вивандо 20 мл/дка; Дагонис 60 мл/дка; Домарк 10 ЕК 50 мл/дка; Зоксис 250 СК 64 мл/дка; Индар 5 ЕВ 100 мл/дка; Карамат 2,5 ЕВ 200 мл/дка; Козавет ДФ 500 г/дка; Колис СК 40-50 мл/дка; Кумулус ДФ 750 г/дка; Легадо 80 мл/дка; Миклофил 20-60 мл/дка; Ортива Топ СК 100 мл/дка; Рефлект 125 ЕК 100 мл/дка; Ритуал 20-60 мл/дка; Сивар 80 мл/дка; Систан 20 ЕВ 37,5 мл/дка; Систан Екозом ЕВ 65-165 мл/дка; Таерго 18,5-37,0 г/дка; Топаз 100 ЕК 35-50 мл/100 л работен разтвор; Флосул 750 мл/дка; Фонтелис СК 200 мл/дка; Цидели Топ 100 мл/дка.

Поради масови беритби през периода, да се подбират ПРЗ с по-кратък карантинен срок.

Брашнеста мана по пипер

Причинител – *Leveillula taurica* (*Oidiopsis taurica*)

Симптоми/Повреди

Поява на дребни, жълтеникави петна по горната страна на листата.

Долната им страна се покрива с рехав бял налеп от спороношението на гъбата.

Възможна е поява на петна и по горната повърхност.

По-късно петната нарастват, сливат се и листата окапват. Растенията се обезлистват.

Жизнен цикъл

Запазва се до следващата вегетация като конидии.

Развива се по-силно през сухите и горещи месеци.

Контрол

- Отглеждане на устойчиви сортове;
- Балансирано азотно торене;
- Третиране с ПРЗ при поява на първи петна;
- **Разрешени ПРЗ:** Вивандо 30 мл/дка; Дагонис 60 мл/дка; Зоксис 250 СК 64 мл/дка; Козавет ДФ 500 г/дка; Миклофил 20-60 мл/дка; Ортива Топ СК 100 мл/дка; Ритуал 20-60 мл/дка; Систан 20 ЕВ 30-37,5 мл/дка; Систан Екозом ЕВ 65-165 мл/дка; Топаз 100 ЕК 35-50 мл/дка; Фитосев 200 мл/дка; Флосул 500 мл/дка; Цидели Топ 100 мл/дка.

Поради масови беритби през периода, да се подбират ПРЗ с по-кратък карантинен срок.

Мана по зеле

Продължава опасността от поява на заболяването по разсадените растения

Причинител – *Peronospora parasitica*

Симптоми/Повреди

По листата се появяват хлътнали петна, покрити от долната страна с белезникав до пепелявосив налеп.

По-късно налепът изчезва, а петната прегарят.

Жизнен цикъл

Запазва се като ооспори в растителните остатъци.

Благоприятна за масови заразявания е температура около 16⁰С, а за формиране на хаустории – 20-24⁰С.

Контрол

- Редовно обследване на посевите за установяване появата на заболяването;
- Първите признаци да се търсят при броколи, които най-рано се нападат от патогена;
- Третира се при поява на първи петна;
- **Разрешени ПРЗ:** Бордо микс 20 ВП 375-500 г/дка; Няма други регистрирани ПРЗ; Могат да се използват фунгициди на база манкоцеб, диметоморф, симоксанил, фенамидон, фозетил-алуминий;

Към работните разтвори да се прибавя прилепител.

Черни листни петна по зелето (алтернариоза)

Причинител – *Alternaria brassicae*

Симптоми/Повреди

Първите признаци се появяват по най-долните листа под формата на дребни тъмни петна, с концентрична структура (диаметър около 1 см).

По-късно тъканта прегаря, накъсва се и опадва.

При висока въздушна влажност петната се покриват с черен налеп.

Ако нападението е силно, листата пожълтяват и изсъхват.

Жизнен цикъл

Запазва се като спори по семенната обвивка или като мицел в семената.

Основен източник на зараза за следващата вегетация са заразените растителни остатъци.

Преживява в плевели или многогодишни култури.

Спорите се разпространяват от вятър, вода, инструменти и животни.

Контрол

- Въвеждане на 2-3 годишно сеитбообръщение;
- Сеитба на семена, чисти от зараза;
- Третиране с ПРЗ при поява на първи петна;
- **Разрешени ПРЗ:** Дагонис 100 мл/дка; Дифкор 250 СК 50 мл/дка; Зоксис 250 СК 70-80 мл/дка; Ортива Топ СК 100 мл/дка; Тейзър 250 СК 80-100 мл/дка.

Към работните разтвори да се прибавя прилепител.